

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Gragrowsky Emil*
Cím: *A világtalanok világából*

Forrás: *Népszava*

Bp.
(Hely)

1929. III. 10.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 362.41

Hely

Idő

1929

Személy

Helyszám

362.41.1929

A világtalanok világából.

— Akik örök sötétségben élnek, de dolgoznak. —

Az emberi társadalom legszánalomraméltóbb veszteségeihez vezetett az utam: a vakokhoz.

A Vakokat Gyámolító Országos Egyesület budapesti Intézete a Thököly-uti villanegyed mögött fekszik, épülettömbje a Hungária-körút és a Hermina-ut között terül el. A nagy, hatalmas épület nappal semmit sem különbözik a más középületektől s csak este üt el a környék házeitól, mégpedig azzal, hogy hatalmas frontjának ablakai sötétek maradnak, mert akik odabent élnek, azok számára nemcsak a villamoskörték, de még a vakító fényű Nap sem jelent világosságot.

Látás és világosság! Olyan fogalmak, amiket azok, akik vakon születtek, vagy kora gyermekükben veszítették el látóképességüket, elképzelni sem tudnak. Nem tudnak maguknak a látás tényéről képzetet alkotni s ahány ilyen világtalant megkerdeznek, mind más és más feleletet ad.

Igen gyakori az olyan eset, hogy a szülők vak gyermekük előtt, amíg lehet, eltítkolják szerencsétlen állapotát és úgy tesznek, mintha a nemlátás volna a normális állapot. Teszik ezt szánalomból és egy ideig talán sikerül is

Székszerűség.

ez a szomorú eset, amíg végül is — kiderül minden.

Tóth Zoltánnak, a fenti intézet igazgatójának „A vakok képzeletvilága” című könyvéből veszem át az alábbi néhány sort:

Hogy a vakonszületett gyermeknek még a látás fogalmát is mily nehéz megszereznie, bizonyítja Bürklennak az az esete, amikor vakonszületett tanítványa azt az időpontot írja le, amidőn vakságáról tudomást szerzett. — Tizenkétéves koromig minden embert olyannak képzeltem, mint én vagyok. Különböző benyomások ugyan gyakran kételyt támasztottak bennem eziránt és amikor nekem oly dolgokat írtak le, amiket megismerni képtelen voltam, mindig egész tömeg kérdést intéztem magamhoz a nekem és előttem ismeretlen dolgokra vonatkozóan. A magyarázatot folyton kerestem. Hogy e kérdéseket mégis megoldhassam, egy különös kísérletet tettem. Egy reggel azt a ruhát vettem magamra, amit már gyors fejlődésem követ-

keztemben hosszabb idő óta nem használhattam és így felöltözve, hirtelen a lakoszoba ajtajába álltam, amely szobában különben apolónóm, tölem távol, az ablaknál tartózkodott. Lélekzetemet is visszafojtva megállottam. — „Jézus, Lujza! — mondotta ő —, miért vetted föl a régi ruhádat, hiszen ez már neked a térdedig sem ér!” Nehány semmitmondó szóval válaszoltam és kimentem.

Igy meggyőződtem, hogy Márta anélkül, hogy kezét reámtette volna, föl tudta ismerni, hogy én a rövid, szűk ruhámat vettem föl, tehát ez volt a látás...

Ezek után elképzelhető, hogy milyen nehéz

munka a világtalanokat bevezetni a látó emberek társadalmába, sőt megtanítani őket arra, hogy

munkájukkal, legalább részben, megkeressék a mindennapi kenyerüket.

Ezt a nemes célt szolgálja a Vakok Országos Intézete.

A vakokat különben négyesztendős koruktól tizennégyéves korukig a Vakok József nádor Nevelő Intézete karolja föl. Itt a gyógyító-pedagógia minden eszközhöz felfhasználásával igyekezik őket a soha nem látott világ legszükségesebb fogalmaival megismertetni. Megtanulnak írni és olvasni a Braille-rendszer alapján. Erre a célra szerkesztett írógép-pel tűszúrásnyi lyukakat ütnek a papírra s a vakok az ujjuk hegyével kitapogatták az írást. A Braille-féle írás ábécéje hat pontnak különféle egymáshoz való helyezeséből áll.

Ha a világtalan elérte 14-ik esztendejét, akkor átkerül a Vakokat Gyámolító Országos Egyesületbe, ahol most már nemcsak elméleti, hanem gyakorlati munkák végzésére is oktatják őket s egyben

a foglalkoztatóműhelyben

találnak alkalmazást. Természetesen csak egyes iparágak azok, amelyekben látás nélkül is boldogulnak.

Az intézetben egy-egy fölött vaknak 50 pengő a havi ellátási költsége. Ebből minden esetben az egyesület maga pótol 25 pengőt, a hiányzó összeget a gyámoltítottak munkájukkal igyekeznek előteremteni. A keresetükből, amennyi kevés is az, 10% zsebpénzt kapnak. Nagy és tágas munkatermekben folyik a vakok munkája. Amint belépek az egyes termekbe, csak néket látok, mert az intézet 200 nagy bennlakója majdnem mind nő. Van ugyan a férfivakok számára az úgynevezett ifjak osztálya, ezek azonban

zenét tanulnak.

Belőlük kerülnek ki a vakok zenekarának tagjai, ők foglalkoznak zongorahangolással, házimulatságok alkalmával zongorázással. Úgynevezett „vakos-kottájuk” van, amelynek hangjegyeit tanulás közben ugyancsak az ujjuk hegyével tapogatták ki.

A női munkateremben áldott napfény árad és egészen különösen hat rám, hogy az egyes munkások az ablakoktól távol, minden főnnyakadás nélkül végzik azt a munkát, amit a látóember csak kellő világítás mellett tud elvégezni.

Négyféle munkát végeznek:

kéfék kötnek, széket fűznek, hálókat készítenek és vásznat szőnek

egy-egy látó fölügyelőnő utbaigazítása mellett.

Az egész világon példa nélkül áll, hogy vakok szövőmunkát végezzenek. Négy hónap óta folynak e részben itt a kísérletek és az eredmény minden várakozást fölülmul! A háziiparban használt szövőszekek egy egész nagy

termet betöltöttek és erős iramban folyik a csodálatos munka. Az intézet lakói közül a szövőmunkások eddig az internátus számára negyven takarót már megszőttek és az előállított munka minden tekintetben kifogástalan. Az egyik szövőszekeken törülközőket készítenek

s a vászonba még a szokásos színes sávokat is beleszővik!

Pontosan és egyforma szélességben!

E célból a szövés alatt levő vászon végéhez zsinórt tűznek, amelyre bizonyos távolságokban csomókat kötnek. Ez a munka — zsinórmértéke. A vak munkásnő a vászonhoz illeszti a zsinórt és ha a szövés már elért az első csomóig, akkor kezd a színes fonállal dolgozni. *Az orsó menetét számlálva, egyetlen színes szállal sem sző bele se többet, se kevesebbet, mint amennyi kell!*

Erről a hámulatos produkcióról szóló fényképfelvételeink az első, amely napvilágot lát.

A másik helyen *tenniszhálókat és hálóból való nyugvóórákat kötnek, a harmadikon nádszékeket javítanak. Ugy ezek a munkák, valamint az előállított kéfék is kifogástalanok.*

A munka napi 9 óras keretben folyik. Közben azonban a munkások pihenőket tartanak.

Nagy, bibliaszzerű könyvet láttam a térdükre fektetve és olvastak. Mert

5000 kötetből álló Braille-könyvtárunk van,

amelyeket a világirodalomból látók és vakok készítenek. A világtalanok egyike-másika hámulatos gyakorlatra tett szert az olvasásban s ujjuk gyors tempóban síklik végig a könyv sorain, hogy annak betűit kitapogassák.

A Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület nagy anyagi nehézségekkel küzd. Békebeli 200.000 aranykoronát kitevő alapítványi vagyona hadikölcsönökben s más állami papirokban fekszik s ma mindössze 16 pengőt képvisel. A vakok munkájához szükséges forgatóke is hiányzik. Eddig nagy segítséget jelentett az intézet házában levő és az ő tulajdonukban működő Homeros-mozi, amely jelentősen segítette bevételeivel az egyesületet. Most ez a jö-

vedelmük is megesapant, mert a Thökoly-úton, a volt Vasasotthonban levő mozi 50%-os kedvezményes utaványokkal árasztotta el a környék lakosságát s így nagy konkurenciát csinál. Sok baja van az egyesületnek olyan szélhámosokkal is, akik „látómunkát” árusítá-

Kéfékötés.

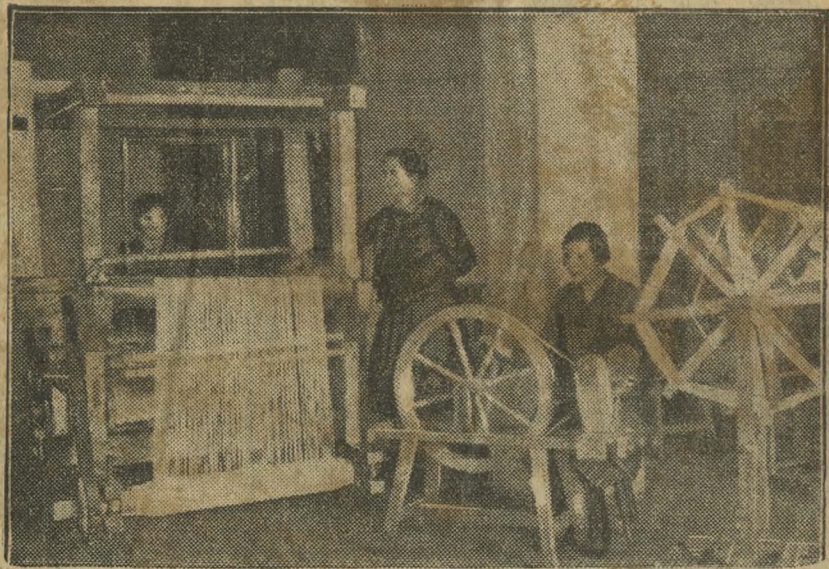
nak vakok munkái helyett s elvonják a jövedelmet a magukra hagyott gyámoltalanoktól.

Az egyesület természetesen olyanokat is istápol, befogad és foglalkozásra tanít, akik életük későbbi korában veszítették el a szemük világát. Ezek aztán az örökös vakok mesemondói, akik beszélnek a nagyvilág látnivalóiról. Ők a gazdagabbak, mert volt idő, hogy láttak...

Gyagyovszky Emil

Hálókötés.

A szövőszék mellett.